

Hur gick det i Köpenhamn?

Kollaps på toppen, men

Ekosocialisten Daniel Tanuro ser en avstamp för den internationella miljökampan i Köpenhamnsmötet. Toppmötet avslöjade politikernas totala oförmåga att hantera klimathotet, men visade också upp en ny medvetenhet och nya krafter bland världens bonderörelser, fackföreningar, kvinnoorganisationer, fredsrörelser och många andra.

Vi visste att FN-toppmötet i Köpenhamn inte skulle utmynna i ett nytt internationellt avtal, utan bara en enkel avsiktsförklaring – en till av samma slag.

Men den text som antogs i slutet av mötet var värre än vi kunde föreställa oss: inga fastställda mål för minskning av utsläppen, inget år fastslaget för att mäta resultatet, ingen deadline, inga datum!

Texten innehåller ett vagt löfte om 100 miljarder dollar per år för anpassning i utvecklingsländer, men de uttryck som används, liksom olika kommentarer, får oss att frukta att pengarna kommer att vara lån som sköts av stora finansinstitut istället för verklig ersättning som betalas av dem som orsakat skadan.

Dokumentet är fullkomligt osammanhängande. Stats- och regeringschefer medger att "klimatförändringar är en av de största utmaningarna i vår tid", men när den femtonde konferensen i ämnet avslutas är de fortfarande ur stånd att fatta beslut om den minsta konkreta åtgärd för att möta utmaningen. De erkänner – för första gången – behovet av att hålla sig "under 2 grader Celsius" temperaturökning, därav behovet av stora minskningar av utsläppen "enligt forskningen, och som dokumenterats av IPCC:s fjärde rapport".

Men de kan inte skriva under på de slutsatser i siffror som dragits av klimatforskarna: minst 40 procents minskning år 2020 och 95 procents minskning år 2050 i de utvecklade länderna. De understryker sin "starka politiska vilja" att "samarbeta i att uppnå" /detta mål/ (mindre än 2 grader Celsius temperaturhöjning), men har ingenting att komma med förutom en soppa av förslag där varje land meddelar de övriga vad man tänker göra, från 1 februari 2010.

Denna världens mäktiga satt fast i den enorma mediebevakning de själva ordnade till och stod i strålkastarljuset utan något annat att visa upp än sina egna småaktiga

rivaliteter. Representanter för 26 stora länder sparkade alltså ut NGOerna, struntade i småstaterna och krefsade ihop en text vars främsta syfte är att ge intryck av att det finns en politisk pilot i planet.

Men det finns ingen pilot. Eller det finns en autopilot: tävlan om profitterna bland kapitalistgrupper som störtar in i handelskriget om världsmarknader. Presidentkandidat Obama och EU lovade på heder och samvete att bolagen skulle få betala för sina utsläppsrätter. Rena bluffen: givetvis fick de flesta bolag rättigheterna gratis och tjänar pengar på dem, säljer dem och sätter upp räkningen till konsumenterna! Lösenordet är: rör inte pengarna.

Detta så kallade avtal stinker enbart vanmakt. Man kan inte säga åt klimatet att hålla sig under 2 grader Celsius. Om detta fortfarande ska vara möjligt krävs drastiska åtgärder. Det handlar definitivt om att konsumera

Denna världens mäktiga satt fast i den enorma mediebevakning de själva ordnade till och stod i strålkastarljuset utan något annat att visa upp än sina egna småaktiga rivaliteter.

mindre energi, och alltså om att bearbeta och transportera mindre gods. Mindre måste produceras för en rimlig efterfrågan, och samtidigt måste mänskliga behov tillfredsställas, särskilt i fattiga länder.

Hur ska det gå till? Det är nyckelfrågan. Den är inte så svår att svara på. Vi kan sluta producera vapen, stryka reklambudgetar och göra oss av med många sorters meningslös produktion, aktiviteter och transporter. Men detta kommer i motsättning till kapitalismens produktivism, den kapplöpning om profit som kräver tillväxt. Rena majestätsbrottet! Detta är tabu!

Och vart leder kapplöpningen? Utsläppen i världsskala måste minskas med 80 procent senast 2050, och de utvecklade länderna är ansvariga för mer än 70 procent av uppvärmningen, men den enda konkreta åtgärd som nämns i överenskommelsen är ett stopp för skogsavverkning... som bara berör Syd och utgör 17 procent av utsläppen. Miljövänligt? Icke.

Att "skydda" tropiska skogar (genom att kasta ut de människor som bor där) är det billigaste sättet för nedsmutsarna att köpa rätten att fortsätta producera (vapen, reklam och så vidare)... det vill säga fortsätta att förstöra skogen via uppvärmningen. Det är så profitlagen korrumpierar allt den snuddar vid och förvandlar allt till dess motsats.

Men jämfört med den totala kollapsen på toppen var Köpenhamn en strålande seger för fotfolket. Den internationella demon-

strationen lördag 12 december samlade cirka 100 000 människor. Det enda som går att jämföra med denna väldiga mobilisering i frågan var de olika marscher som samlade 200 000 personer i Australien i november 2007. Men då handlade det om en nationell mobilisering, och Australien hade drabbats hårt av uppvärmningens följder. Det handlar inte (ännu) om detta i de europeiska länder som de flesta demonstranter kom ifrån, för att ropa "planeten först, människorna först", trots våldsam polisrepression.

Köpenhamn symboliserar denna nya medvetenhet. Detta var uttrycket för deltagande från sociala rörelser som ända tills helt nyli-

Jämfört med den totala kollapsen på toppen var Köpenhamn en strålande seger för fotfolket.

gen befann sig i utkanten av miljöfrågorna, och ibland till och med var misstänksamma mot dem: kvinnoorganisationer, bonderörelser, fackföreningar, solidaritetsrörelser Nord-Syd, fredsrörelser, rörelser för global rättvisa och så vidare.

Ursprungsbefolkningarna spelar en nyckelroll i kampen mot skogsförstörelsen (i ett maktförhållande som gott kan jämföras med David mot Goliat!), en kamp som symboliserar både motstånd mot profitens diktatur och möjligheten till ett annat förhållande mellan människa och natur. Men alla dessa krafter räknar mera med kollektiv handling än med lobbying som de stora miljöförbunden tror så starkt på.

Att de har kommit in på scenen har förflyttat tyngdpunkten radikalt. Från och med nu kommer kampen för ett miljömässigt effektivt och socialt rättvist avtal att utspelas på gatan – mer än i toppmötenas korridorer – och kommer att innebära sociala strider mer än debatter mellan specialister.

Medan det officiella toppmötet födde en papperslapp lade den sociala mobiliseringen och det alternativa mötet den politiska grundvalen för gräsrotsaktioner att genomföra de kommande månaderna: "Ändra systemet, inte klimatet", "Planet, inte profiten", "Bla bla bla, Handla Nu", "Naturen kompromissar inte", "Ändra politiken, inte klimatet", "Det finns ingen PLANet B".

Trots begränsningarna (särskilt när det gäller FN:s roll) i Klimaforum09s deklARATION, är det en bra text, som säger nej till

ED
Detta verk är licensierat under Creative Commons Erkännande-Icke-kommersiell-Dela Lika 2.5 Sverige licens. För att se en kopia av denna licens, besök <http://creativecommons.org/licenses/by-nc-sa/2.5/se/> Verket har publicerats i www.globalarkivet.se.

en seger för fotfolket

utsläppsmarknaden, nykolonialismen på klimatområdet, utsläppskompensering genom trädplantering och annan meningslös teknik. Allt fler förstår detta: klimattförstörelsen beror inte på "männsliga aktiviteter" i allmänhet utan på icke hållbar produktion och konsumtion. Och de drar den logiska slutsatsen: klimatet kan inte räddas enbart genom att enskilda personer ändrar sitt beteende; tvärtom kommer det att krävas djupgående strukturförändringar. Det innebär att orsaken identifieras som profitjakten, eftersom denna jakt oundvikligen leder till en allt snabbare tillväxt av produktion, avfall och transporter, alltså av utsläpp.

Är toppmötets misslyckande en katastrof? Tvärtom, det är mycket goda nyheter.

Det är utmärkta nyheter eftersom det är dags att få stopp på den utpressning som innebär att det krävs mer nyliberalism och mer marknader för att minska utsläppen.

Frågans kärnpunkt är att kapitalismen som system har nått vägs ände. Dess förmåga till samhällelig och miljömässig förstörelse överstiger uppenbarligen dess utvecklingsmöjligheter.

Det är utmärkta nyheter eftersom det avtal som regeringarna skulle kunna komma fram till idag skulle vara otillräckligt ur miljösynpunkt, brottsligt ur samhällsynpunkt och tekniskt sett farligt. Det skulle ge upphov till en temperaturhöjning mellan 3,2 och 4,9 grader Celsius, en höjning av nivån i världshaven mellan 60 cm och 2,9 meter (minst) och en ohejdad rusning till teknologiska räddningsplankor (kärnkraft, energigrödor, genmodifikation och "rent kol" med geologisk lagring av miljard ton koldioxid). Hundratals miljoner fattiga människor kommer att bli de främsta offren.

Det är utmärkta nyheter eftersom detta misslyckande rensar upp i illusionerna om att det "civila samhället i världsskala" genom "god förvaltning" och i samarbete med "intresserade parter" kan komma fram till en gemensam uppfattning i klimatfrågan mellan motstridiga samhällsintressen.

Det är hög tid att inse att det bara finns två, helt motsatta, strategier för att komma från fossila bränslen: en övergång som drivs av blinda krafter inom profitjakt och konkurrens, och som kommer att leda oss rakt in i vägen; samt en medvetet och demokratiskt

planerad övergång som bygger på samhällets och miljöns behov, oberoende av kostnaderna, vilket innebär att den offentliga sektorn dras in och att resurser måste fördelas.

Denna alternativa väg är det enda sättet att undgå katastrof.

Kejsaren har inga kläder. Systemet är oförmöget att åtgärda det gigantiska problem det har skapat utan att åsamka människor och natur obotlig skada. Det är dags för bredast möjliga mobilisering. Det är en fråga som angår alla. Uppvärmningen är mycket mer

än en "miljöfråga", den är ett oerhört hot, socialt, ekonomiskt, mänskligt och miljömässigt, och den kräver objektivt sett ett ekosocialistiskt alternativ.

Frågans kärnpunkt är att kapitalismen som system har nått vägs ände. Dess förmåga till samhällelig och miljömässig förstörelse överstiger uppenbarligen dess utvecklingsmöjligheter. Denna insikt bör vara till hjälp för att samordna kampen för ett annat samhälle. Demonstranterna i Köpenhamn har öppnat vägen. De inbjuder oss att komma med i handling: "Handla nu. Planeten, inte

profiten. Naturen kompromissar inte."

**Översättning Gunvor Karlström
Foto: Mariela Quintana Melin**

Daniel Tanuro är specialiserad på jordbruksfrågor, är ekosocialist och arbetar med miljöfrågor. Han skriver i La Gauche som ges ut av LCR-SAP, belgisk sektion av Fjärde Internationalen. Texten finns på engelska i <http://www.internationalviewpoint.org>